

Forslag til emner til drøftelse af budget 2022 i Udvalg for regional udvikling

Dato 21-04-2021

0. Indledning

Side 1

Jf. den politiske budgetvejledning, som regionsrådet vedtog d. 17. marts 2021, skal de stående udvalg drøfte, hvilke emner eller områder, der ønskes prioriteret eller skal have fokus i budgettet. Hvert af de stående udvalg skal på deres møder i maj drøfte forslag til eventuelle prioriteringer og besparelser i det kommende budget, og herefter udvælge ca. tre forslag ud over de uafviselige forslag, som udvalget bringer med videre i processen. De udvalgte forslag skal præsenteres på regionsrådets budgetseminar i maj.

I drøftelserne på udvalgsmødet skal udvalget have for øje, at der på nuværende tidspunkt er stor usikkerhed om den økonomiske situation i 2022. Administrationen er dels ved at danne sig et overblik over økonomien og dels er der ikke nogen afklaring omkring økonomiaftalen for 2022 før i starten af juni 2021. Derfor skal udvalget være bevidste om, at der kan blive behov for, at foretage omprioriteringer, hvis det ønsker at prioritere budgetforslag.

Nedenfor fremgår forslagene til prioriteringer i budget 2022. Forslagene er inddelt i følgende kategorier '*Uafviselige forslag*', '*Forslag fra Direktionen*', '*Tværgående forslag fra Direktionen*' og '*Forslag fra partier og udvalg*'.

Indhold

1. Uafviselige forslag	3
2. Forslag fra Direktionen	3
3. Tværgående forslag fra Direktionen	3
a. Kontingent til Central Denmark EU Office (også i HU)	3
4. Forslag fra partier	4
a. Børn- og ungeinddragelse i regionens arbejde – forslag stillet af Alternativet	4
b. Pulje til flere forsøg med elbusser – forslag stillet af Alternativet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten	5
c. Større biodiversitet og mere vild natur på regionale arealer – forslag stillet af Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet	6
d. Årets Landsbypris hæves til 500.000 kr. – forslag stillet af Enhedslisten	6
e. Center for bæredygtige hospitaler – forslag stillet af Socialdemokratiet	7
f. Etablering af Udsatteråd – forslag stillet af Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet (forslaget er i alle 4 udvalg – tværgående forslag)	8
g. Plan for opsætning af ladestandere – forslaget stillet af Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Alternativet (forslaget er i alle 4 udvalg – tværgående forslag)	9

1. Uafviselige forslag

Der er ingen uafviselige forslag.

2. Forslag fra Direktionen

Der er ingen forslag fra Direktionen.

3. Tværgående forslag fra Direktionen

a. Kontingent til Central Denmark EU Office (også i HU)

Kontingentet til Central Denmark EU Office (CDEU) foreslås tilpasset, så det afspejler CDEU's aktiviteter på hhv. sundhedsområdet og regional udviklingsudviklingsområdet. Region Midtjylland finansierer aktuelt det midtjyske Bruxelles-kontor (CDEU) med 5 mio. kr. årligt. Det foreslås, at kontingentets størrelse fastholdes og fra 2022 deles mellem Sundhed (2 mio. kr.) og Regional Udvikling (3 mio. kr.). Øvrige partnere i CDEU er de midtjyske kommuner, Aarhus Universitet og VIA University College.

I forbindelse med ny lov om erhvervsfremme (hvor erhvervsudvikling ikke længere er en regional opgave) er indsatsen i Bruxelles justeret og omfatter derfor nu i langt højere grad og med stor succes sundhedsområdet. CDEU har arbejdet med sundhedsområdet siden 2018 og har været igennem en omstillingsproces med henblik på i større grad at kunne løfte opgaven på sundhedsområdet.

I 2019-2020 er det lykkedes at hjemtage projektmidler til flere af regionens hospitaler, at bane vejen for en midtjysk plads i centrale myndighedssamarbejder på europæisk plan (f.eks. European Health Data Space) samt gennemføre netværksskabende aktiviteter i forhold til at synliggøre Aarhus Universitetshospital som potentielt attraktivt nyt medlem i den europæiske alliance af førende universitetshospitaler (EUHA), hvor der endnu ikke indgår danske hospitalsmedlemmer.

Tidsplan

Fra 2022. Varigt med forbehold for løbende fornyelse af eksisterende samarbejdsaftale.

Strategi

Initiativet understøtter bæredygtighedsstrategien samt regionsrådets sigtelinjer vedr. 'Et stærkt universitetshospital i højeste internationale klasse' og 'Øget anvendelse af teknologi og digitalisering' samt 'Region Midtjylland går forrest i bæredygtig udvikling og grøn omstilling' for så vidt angår sundhedsområdet. Fremadrettet ses et stort potentiale for at styrke klynge-samarbejdet mellem kommuner og regionshospitaler i forhold til den europæiske vinkel, samarbejde, synlighed, netværk og hjemtag af EU-midler. Derudover kan det understøtte tværfaglige akser som f.eks. kultur/sundhed og social/sundhed, sidstnævnte især i forhold til misbrugsområdet og ulighed i sundhed.

Med forslaget ses også potentiale for at sikre at EU's Farm to Fork strategi, der understøtter regionale og kommunale initiativer i krydsfeltet sundhed og fødevarer i forhold til forebyggelsesindsatser og, hvis relevant, som behandlingselement inden for personlig medicin. Derudover kan det sikres at Midtjylland er synlig over for Europas stærkeste aktører i relation til store EU-projekter inden for forsknings- og innovationsprogrammet Horizon Europe, herunder det offentligt-private partnerskab

Innovative Health Initiative. Med forslaget vil det også kunne sikres at den ekspertise, der opbygges på regionens hospitaler, sættes i spil i Europa (som eksperter i europæiske høringsprocesser samt i projektudvikling).

Forslaget kan også bidrage til at midtjyske hospitalers spin-off, via øget adgang til finansiering, når markedet i Danmark og Europa. Samtidig kan det bidrage til at midtjyske hospitalers behov for innovation sættes i spil med de relevante private life science aktører i Danmark og Europa. Der vil være mulighed for at understøtte Aarhus Universitetshospital i opbygningen af ny innovationsenhed og understøtte enheden i at bidrage til et internationalt innovationsmiljø på Aarhus Universitetshospital.

Endelig kan forslaget understøtte, at Aarhus Universitetshospital forbliver og øger sin position på den globale ranking over verdens førende universitetshospitaler, hvor Aarhus Universitetshospital for indeværende med Karolinska er eneste nordiske hospitaler. Derudover kan forslaget også understøtte det strategiske arbejde ved at få Aarhus Universitetshospital optaget i det eksklusive og lukkede netværk af ni førende europæiske universitetshospitaler (EUHA), hvor der for indeværende ikke er dansk deltagelse samt sikre, at Midtjylland sidder stærkt på både den nationale og den europæiske politiske dagsorden. Dertil kommer understøttelse af den regionale udviklingsstrategi, herunder grøn omstilling, klimatilpasning, kultur, uddannelse, sundhedsinnovation, landdistrikter, mobilitet mv.

Økonomi

Det foreslås, at sundhedsområdet finansierer sundhedsindsatsen i CDEU-regi med 2 mio. kr. årligt fra 2022, mens Regional Udvikling årligt finansierer de resterende 3 mio. kr. der primært investeres i områderne for grøn omstilling, klimatilpasning, kultur, uddannelse, sundhedsinnovation, landdistrikter og mobilitet. Finansieringen af de 3 mio. kr. fra Regional Udvikling vil indgå i prioriteringen af rammen til regionale udviklingsaktiviteter. I forlængelse af budgetforslaget foreslås det, at samarbejdsaftale fra 2022 udarbejdes i samarbejde mellem Sundhed og Regional Udvikling.

4. Forslag fra partier

a. Børn- og ungeinddragelse i regionens arbejde – forslag stillet af Alternativet

Helt tilbage i 80'erne blev der dannet over 76 ungdomsråd i kommunalt regi.

Nu er det på tide at regionerne også melder sig ind i kampen for at skabe unge demokrater.

Børn og unge skal inddrages i beslutningsprocesser der vedrører dem og have mulighed for at komme til orde, hvis vi skal leve op til FNs børnekonvention (jf. artikel 12), derfor anmoder vi administrationen om at udvikle og fremsætte en eller flere modeller for inddragelsen af unge i regionsrådets virke.

I modellerne skal det indtænkes, hvordan man kan øge den demokratiske involvering af unge og deres viden og erfaring med forskellige problemstillinger men også udbrede viden om regionens praktiske såvel som politiske virke og formål.

Når administrationen udvikler modellen, skal de også indtænke, hvordan de skaber meningsfuld inddragelse i processen, eksempelvis som beskrevet af Harry Shier i artiklen "Pathways to Participation: Openings, Opportunities and Obligations - A New Model for Enhancing Children's Participation in Decision-making, in line with Article 12.1 of the United Nations Convention on the Rights of the Child". Her beskriver han niveauer af inkludering.

(https://www.researchgate.net/publication/233551300_Pathways_to_participation_Openings_opportunities_and_obligations).

Udover at leve op til FNs børnekonvention så vil inddragelsen af unge også udbrede viden om regionens arbejde, sikre borgerinddragelse og give et ungt pust til vores beslutninger og overvejelser.

Tidsplan

Vi ønsker et 3-årigt forsøgsprojekt, hvor man løbende kan korrigere og udvikle på projektet.

Strategi

Forslaget bidrager til borgerinddragelse og til at sikre unges stemmer i beslutningsprocesser omkring unge.

Sidst men ikke mindst spiller den også godt ind i to af vores fire spor for regional udvikling, nemlig "At give borgerne mulighed for at leve det gode liv i hele regionen" og "At skabe fremtidssikrede uddannelser og kompetenceløft for alle". Den første ved at give unge taletid, om hvordan de oplever deres mulighed for at leve det gode liv i netop deres del af regionen. Den anden ved at lade de unge tale om deres behov og deres fremtid. Siden de er majoriteten af personer, der kommer til at gennemgå vores uddannelser i regionen, så er de nøglen til forståelsen af kommende generationer.

Økonomi

Vi forventer at projektet vil koste 0,5 mio. kr. årligt i 2022, 2023 og 2024.

De umiddelbare udgifter vil være regionsmedarbejderes tid, transportomkostninger for de unge og forplejning til møderne. Udgifterne ved projektet vil dog være afhængig af formen på inddragelsen. Der er stor forskel på om det er løbende online møder eller om det er ungeregionsråd.

b. Pulje til flere forsøg med elbusser – forslag stillet af Alternativet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten

El-busser har ingen emission og er med strøm fra bæredygtige kilder, klart det mest bæredygtige valg, når man skal vælge brændstof til vores busser. COWI-rapporten, det blev præsenteret for udvalg for Regional Udvikling den 10. august og 5. oktober 2020 påpegede, at nogle af regionens busruter allerede nu kan betjenes med elbusser.

For at vi kan danne os flere erfaringer med elbusser, og for at sætte mest mulig fart i den bæredygtige omstilling, foreslår vi, at der afsættes en pulje til flere forsøg med elbusser i Region Midtjylland.

Puljen skal som udgangspunkt anvendes til el-busser på de 11 ruter som COWI-rapporten viste, vil kunne drives med elbusser uden ændringer i køreplanen, samt til mest mulig omlægning af rute 100.

COWI pegede på depot-opladning af ruterne 21/29, 55, 221, 400 og 513/523, samt lejlighedsvis opladning af ruterne 29, 214, 217, 235, 306, 319 og 400. Bemærk at 29 og 400 både kan betjenes med depotopladede busser og lejlighedsvist opladede busser. COWI har anslået den samlede årlige udgift til omlægning til el-drift på de nævnte ruter til 3,7 mio. kr.

For så vidt angår rute 100 fremgår det af rapporten, at 9 af de nuværende 18 busser vil kunne erstattes med lejlighedsvist opladede busser, samt at små justeringer af køreplanen vil kunne give mulighed for at udskifte yderligere 4 busser til elbusser. COWI har beregnet en årlig merudgift på 2,8 mio. kr., som inkluderer udskiftning af de

sidste 5 busser med 10 elbusser.

Vi foreslår, at det overlades til MidtTrafik at udarbejde de endelige forslag til implementeringen, herunder at forhandle med de nuværende leverandører om mulighederne for at overgå til drift med elbusser inden de nuværende kontrakters udløb.

Tidsplan

Forslaget er varigt og forventes implementeret i perioden 2022-2025, så muligt med start fra årsskiftet 2021/2022 eller køreplansskiftet 2022. Det præcise starttidspunkt afhænger af forhandlingerne med de nuværende leverandører. Ved start senere end 1. januar 2022 bliver udgiften i 2022 mindre end de følgende år.

Strategi

Forslaget bidrager til regionens bæredygtighedsstrategi.

Økonomi

Puljen forventes at koste 5,5 millioner kr. hvert år over en fireårig periode og at dette finansieres af budgettet til regional udvikling.

Cowi estimerer en meromkostning på 3,7 millioner årligt ved de 13 udpegede ruter og en årlig meromkostning på 2,8 millioner kroner for rute 100.

c. Større biodiversitet og mere vild natur på regionale arealer – forslag stillet af Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet

SF, Enhedslisten og Alternativet foreslår, at der igangsættes en omstilling til mere bevidst arealpleje med udgangspunkt i at styrke biodiversiteten, så insekter, sommerfugle og bier trives bedre og der bliver plads til flere typer planter. Det foreslås, at der tages udgangspunkt i Naturstyrelsens rapporter om Biodiversitet og grønne byer og Biodiversitet i byer og lignende hvor der eksempelvis foreslås begrønning af cykelskure, etablering af insekthoteller, kreativ græsslåning, naturgrunde ol. Derudover foreslås, at der indføres et forbud mod brug af sprøjtemidler på regionens arealer samt at understøttelse af biodiversiteten bliver et kriterie ved fremtidige udbud af arealpleje og en forudsætning ift. råstofgrave.

Links:

Biodiversitet og grønne byer, Naturstyrelsen:

https://naturstyrelsen.dk/media/nst/9515712/kvadrat_indhold_biodiv_web_enkeltsider_reduceret.pdf

Biodiversitet i Byer, Naturstyrelsen:

https://www.klimatilpasning.dk/media/641493/biodiversitet_i_byer.pdf

Tidsplan

Forslaget er varigt.

Økonomi

Der forventes udgifter til opstart og omstilling de første år. Herefter forventes forslaget udgiftsneutralt.

d. Årets Landsbypris hæves til 500.000 kr. – forslag stillet af Enhedslisten

For at understøtte intensionerne og gennemførelsen af Regionens Strategi for en bæredygtig udvikling i landdistrikterne, foreslår Enhedslisten, at rammen for Årets Landsbypris ændres fra kr. 150.000 til kr. 500.000 kr.

Landsbyprisen kan uddeles til landsbyer med op til 2000 indbyggere eller til en gruppe af samarbejdende landsbyer.

Den ændrede ramme for prisen foreslås at træde i kraft fra uddelingen i 2022.

Enhedslisten ser Årets Landsbypris som et godt aktiv for at understøtte Regionens strategi for bæredygtig udvikling i landdistrikterne 2020-30, hvor landsbyerne skal udvikles til at blive attraktive steder at bo. Som det fremgår af strategipapiret, bor hver 3 midtjyde i landsbyer / lokalsamfund.

Som grundlag for uddeling af Årets landsbypris indgår tidligere vedtagne 7 kriterier. Disse kriterier er efterfølgende på regionsmødet marts 2021 yderligere suppleret med et kriterium om lærings- og udviklingsforløb. Enhedslisten støtter de opstillede kriterier som værende meget relevante, men vi finder ikke, at beløbets størrelse står i rimeligt forhold til den opgave og de initiativer, der skal til for at ansøge om årets landsbypris.

Ved at hæve årets landsbypris til 500.000 kr. mener vi, at udkårne landsby udover at få "æren" for uddelingen af Årets Landsbypris vil kunne igangsætte nogle fælles initiativer, der understøtte det gode bæredygtige liv i landdistrikterne, omfattende f. eks. kultur, identitet og fællesskab, natur og biodiversitet etc.

Og dermed bedre vil kunne sikre synlige aktiviteter for at understøtte gennemførelse af Regionens Strategi for en bæredygtig udvikling i landdistrikter.

Økonomi

Beløbet må indtænkes i de regionale udviklingsaktiviteter, herunder mobilitet og yderområder, analog til projektpuljen til regionale udviklingsaktiviteter af 15.9-2020.

e. Center for bæredygtige hospitaler – forslag stillet af Socialdemokratiet

I vores Bæredygtighedsstrategi er der forslag om at lave et - Center for Bæredygtige Hospitaler. Det er rigtig fint og godt.

Men måske er det for snævret med bare hospitaler, - vi er meget udfordret på klimamål, især nr. 12, som dækker ansvarligt forbrug, produktion, store affaldsmængder, lav genanvendelse med højt klimaaftryk på importerede varer, - indkøb og tjenesteydelser udgør klart det største CO2 aftryk i regionen.

Klima dagsordenen er et mål i bevægelse, klimaforandringer sker hurtigere end antaget, og bør løbende evalueres. Og der er ingen tvivl om, at der i fremtiden vil være krav om, at vækst skal være bæredygtig, hvilket understreger, at der vil være stigende krav om forskning og udvikling.

Så i stedet for hele tiden at være på bagkant, så kunne vi måske forsøge at komme i front og gå forrest til at identificere områder, nye områder hvor tingene udvikler sig, og se bæredygtighed og innovation hånd i hånd til at finde nye veje, og prøve at forebygge affald.

Derfor synes jeg det kunne være rigtig godt at nedsætte et Regionalt Forskningscenter som kunne samarbejde med Life-science industrien, og være med til at påvirke udviklingen i den rigtige retning, og løser de rigtig problemer.

Lave en form for partnerskab hvor vi inddrager Aarhus Universitet, Nido Herning, private innovative/life- science virksomheder, Midt Vask, De grønne agenter på hospitalerne bare lige for at nævne nogen.

Samtidig kunne vi inddrage Animationsskolen i Viborg, - ser ud til man gør i patientinformation, det kunne måske også være en god ide omkring bæredygtighed.

Grøn omstilling kræver investeringer, vi har vel efterhånden plukket de lavt hængende frugter, og derfor synes jeg vi skal sætte penge af på Budgettet til bæredygtighed og grøn omstilling. Jeg synes simpelthen ikke vi har råd til at lade være.

Tidsplan

Forslaget er varigt, og ønskes implementeret så hurtigt som muligt i kalender år 2022

Strategi

Forslaget støtter op om den grønne dagsorden og FNs klimamål.

Forslaget bidrager til Regions Midtjyllands bæredygtighedsstrategi

Økonomi

Driftsmidler, der forventes at være på 5-10 mio. kr. årligt.

f. Etablering af Udsatteråd – forslag stillet af Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet (forslaget er i alle 4 udvalg – tværgående forslag)

SF, Enhedslisten og Alternativet foreslår, at give udsatte borgere i Region Midtjylland et talerør gennem etableringen af et Udsatteråd. Rådet skal sikre, at viden om socialt udsatte borgeres særlige behov på regionens områder (sundhed, social og regional udvikling) inddrages i politiske beslutninger og dermed bidrager til bedre og mere fleksible tilbud og medvirker til større lighed i sundhed og et sundhedsvæsen på patientens præmisser.

Der er Udsatteråd i Region Hovedstaden og Region Syddanmark. Region Sjælland besluttede ved budget 2021 etablering af et udsatteråd. Der berettes politisk om gode erfaringer fra de andre regioner.

Eksempler på kommissorium for et Udsatteråd kan ses her:

Region Hovedstaden: <https://www.regionh.dk/politik/politiske-udvalg-og-fora/Oevrige-politiske-fora/udsatteraadet/Sider/Kommissorium-for-Udsatteraadet-i-Region-Hovedstaden.aspx>

Region Syddanmark: <https://www.regionsyddanmark.dk/wm525042>

Tidsplan

Forslaget ønskes implementeret ifm. konstituering efter det kommende Regionsrådsvalg.

Strategi

Forslaget understøtter regionens "Ni grundprincipper for borgerinddragelse" herunder særligt punkt 7 "Vi forpligter os til at forbedre mulighederne for inddragelse for udsatte borgere/grupper.". Dertil er inddragelse også et grundelement i regionens sundhedsplan.

Økonomi

Der forventes begrænsede økonomiske udgifter forbundet med forslaget idet der vil være tale om udgifter til administrativbetjening samt udgifter til møder, rejserefusion og diæter. Et udsatteråd forventes at koste op til 250.000 kroner årligt.

g. Plan for opsætning af ladestandere – forslaget stillet af Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Alternativet (forslaget er i alle 4 udvalg – tværgående forslag)

Anlægsplan for opsætning af ladestandere i Region Midtjylland.

Som et element i den vedtagne strategi for bæredygtighed 2030 peges på logistik, transport og mobilitet med henblik på at reducere klimaaftrykket og omstille til grønne drivmidler.

Enhedslisten, SF og Alternativet forslår derfor, at der snarest udarbejdes plan for opsætning/anlæg af ladestandere i Region Midtjylland og på regionens mange arbejdspladser, eks. hospitalerne med henblik på indarbejdelse i den videre økonomiske- og anlægsplanlægning. Planen skal omfatte plan for anlæg, udrulning og anlægsbudget. Der skal indtænkes i samarbejde og dialog med staten, her

Planen skal omfatte opsætning af ladestandere, herunder hurtigladere på Region Midtjyllands matrikler, hospitaler, sundhedshuse ect. til anvendelse for regionens egne køretøjer, præhospital, samspil med eks. flekstrafik, hvor der i udbud indgår krav om at stille el-biler til rådighed, patientbefordring, samt personalets og borgernes anvendelse.

Med hensyn til personalet, borgere, private patientbefordringer, udbudsbefordringer, flextrafik m.v. og borgere forudsættes, at dette sker efter bruger-/egenbetaling.

Bemærkning til Direktionen: Forslaget bør tænkes ind i investeringsplansovervejelserne.

Tidsplan

Der er tale om et varigt forslag, hvor planlægningen bør udføres snarest muligt med henblik på efterfølgende stillingtagen i relevante udvalg og regionsråd.

Det må indtænkes i regionens forslag om senest i 2025 at omlægge udbud/indkøb af personbiler varevogne, patientbefordring til 100 % grønne drivmidler.

Strategi

Forslaget skal ses i sammenhæng med regionens bæredygtigheds strategi 2020.

Økonomi

Det forventes at der udarbejdes nogle beregninger for anlæg og drift af budgettet.